NORAKSTS
Lieta Nr.A420583510
Lietvedības Nr.A02080-11/13

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā, 2011.gada 3.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis O.Priedītis,

piedaloties pieteicējam *D.S.*,
pieteicēja pārstāvim *N.D.*,
atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Uzņēmumu reģistra, pārstāvim *I.P.*,

2011.gada 13.septembrī atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu Nr.A420583510 *D.S.* pieteikumā par Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra 2010.gada 17.februāra lēmuma „Par satura ziņā citāda administratīvā akta izdošanu" 2. un 4.punkta atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Uzņēmumu reģistram izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru tiktu reģistrēta pieteicēja atteikšanās no pieteicējam piederošajām SIA „*/Nosaukums/*" kapitāla daļām un tiktu noteikts, ka pieteicējs nav SIA „*/Nosaukums/*" valdes loceklis no 2009.gada 9.decembra.

Aprakstošā daļa

[1] 2010.gada 12.martā Administratīvajā rajona tiesā saņemts *D.S.* (turpmāk arī – pieteicējs) pieteikums un ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša 2010.gada 19.marta lēmumu pieteikums pieņemts un ierosināta administratīvā lieta Nr.A420583510 par Uzņēmumu reģistra (turpmāk arī – UR vai atbildētājs) galvenā valsts notāra 2010.gada 17.februāra lēmuma „Par satura ziņā citāda administratīvā akta izdošanu" (turpmāk – pārsūdzētais Lēmums) 2. un 4.punkta atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Uzņēmumu reģistram izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru tiktu reģistrēta pieteicēja atteikšanās no pieteicējam piederošajām SIA „*/Nosaukums/*" kapitāla daļām un tiktu noteikts, ka pieteicējs nav SIA „*/Nosaukums/*" valdes loceklis no 2009.gada 9.decembra.

[2] No lietas materiāliem izriet, ka 2009.gada 8.decembrī pieteicējs vērsās UR ar paziņojumu par atteikšanos no pieteicējam piederošajām SIA „*/Nosaukums/*" daļām saskaņā ar Komerclikuma 192.panta pirmās daļas 3.punktu un par valdes locekļa amata atstāšanu.

2009.gada 14.decembrī UR valsts notārs pieņēma lēmumu Nr.21-6/166062 (turpmāk – Sākotnējais lēmums) atlikt iesniegto dokumentu reģistrāciju komercreģistrā.

2009.gada 30. decembrī UR saņemts pieteikums izmaiņām, ko parakstījis pieteicējs kā SIA „*/Nosaukums/*" valdes loceklis.

2010.gada 6.janvārī UR valsts notārs pieņēma lēmumu Nr.21-6/166062/1 atlikt SIA „*/Nosaukums/*" iesniegto dokumentu reģistrāciju komercreģistrā.

2010.gada 21.janvārī UR saņemts iesniegums, kurā pieteicējs lūdz daļēji atcelt UR valsts notāra 2010.gada 6.janvāra lēmumu Nr.21-6/166062/1.

2010.gada 17.februārī UR galvenais valsts notārs pieņēma lēmumu Nr.1-5/27, ar kuru nolēma:

1. Atcelt 2010.gada 6.janvāra UR valsts notāra lēmumu Nr.21-6/166062/1 daļā par atteikšanos izdarīt ierakstu komercreģistrā, ka pieteicējs atstājis valdes locekļa amatu SIA „*/Nosaukums/*";

2. Pārējā daļā 2010.gada 6.janvāra UR valsts notāra lēmumu Nr.21-6/166062/1 atstāt negrozītu;

3. Izdarīt ierakstu komercreģistrā, ka pieteicējs atstājis valdes locekļa amatu SIA „*/Nosaukums/*";

4. Uzdot nekavējoties izpildīt lēmuma 3.punktu UR Funkciju izpildes departamenta Rīgas reģiona komersantu un uzņēmumu reģistrācijas nodaļai.

[3] Nepiekrītot pārsūdzētajam Lēmumam daļā, pietiecējs iesniedza pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā norādot sekojošo.

[3.1] Personai nav pienākums strādāt tādu darbu, ko tā nevēlas strādāt privātā kapitālsabiedrībā. Attiecīgi pieteicējam kā kapitālsabiedrības valdes loceklim ir tiesības izvēlēties citu nodarbošanos un ir tiesības nekavējoties tikt atbrīvotam no valdes locekļa pienākumiem un tiesībām. Tas, ka sabiedrībai nav cita valdes locekļa, nevar būt par šķērsli, lai personai uzliktu par pienākumu palikt par valdes locekli sabiedrībā, tātad arī lai likumā noteiktos gadījumos nestu atbildību par sabiedrības darbību.

Attiecībā uz trešajām personām publiskā reģistra ierakstiem ir būtiska nozīme arī attiecībā uz to spēku laikā. Pieteicējs uzskata, ka ierakstam bija jābūt retrospektīvam, vērstam atpakaļ laikā tā, lai pēc iespējas mazāk aizskartu pieteicēja kā privātpersonas tiesiskās intereses, ciktāl tas iespējams būtiski neaizskarot sabiedrības intereses. Administratīvajā aktā galvenajam valsts notāram bija nevis jāuzdod UR struktūrvienībai izdarīt ierakstu par to, ka pieteicējs atbrīvojams no valdes locekļa amata sabiedrībā, bet bija jānosaka, ka pieteicējs uzskatāms par atbrīvotu no brīža, kad UR iesniedza paziņojumu par atteikšanos no valdes locekļa amata, tātad no 2009.gada 9.decembra.

[3.2] Galvenais valsts notārs administratīvajā aktā secina, ka apstrīdētajā lēmumā nav apšaubītas pieteicēja tiesības atteikties no sev piederošajām sabiedrības daļām par labu pašai sabiedrībai. Vienlaikus tiek uzsvērts, ka sabiedrība (nevis pieteicējs) nav iesniegusi UR likumdevēja noteiktā kārtībā noformētu dalībnieku reģistru un pieteikumu par tā pievienošanu reģistrācijas lietai.

Valsts notāre nepamatoti nav piemērojusi Komerclikuma 187.panta sestajā daļā noteikto iespēju pievienot citus pierādījumus, kas apliecina daļu pāreju. Jau 2009.gada 8.decembrī ar ierakstītu vēstuli pieteicējs nosūtīja paziņojumu UR, sabiedrībai un palikušajam kapitāla daļu īpašniekam par to, ka pieteicējs atstāj valdes locekļa amatu un atsakās no sev piederošajām

kapitāla daļām. Nav strīda par to, ka pieteicējs ir atteicies no sev piederošajām daļām, nav strīda par to, ka pieteicējam bija tiesības to darīt. Komerclikuma attiecīgās normas mērķis nav un nevar būt tādas situācijas pieļaušana, kad privātpersonas tiesības UR atsaka atzīt un reģistrēt, to pamatojot ar kādas trešās personas rīcību vai bezdarbību, kuru pati privātpersona nevar ietekmēt.

[4] Atbildētājs tiesā iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā norāda, ka pieteikumu neatzīst pilnībā un paskaidro ka jau UR galvenā valsts notāra 2010.gada 17.februāra lēmumā Nr.1-5/27 ir sniegti paskaidrojumi un pieteikumā norādītajiem argumentiem.

[5] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem, norādot, ka strīds lietā ir par to, ka atbildētājs formālu iemeslu dēļ nevēlējās veikt reģistrāciju.

Tiesas sēdē atbildētāja pārstāvis pieteicēju pieteikumu neatzina uzskatot to par nepamatotu, norādot pārsūdzētajā Lēmumā un tiesai sniegtajos rakstveida paskaidrojumos norādītos argumentus.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, izvērtējot lietas materiālus kopumā, noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, atzīst, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

[7] Izskatāmajā lietā ir strīds par to, vai UR tiesiski un pamatoti ir atteicies izdarīt ierakstus komercreģistrā par izmaiņām sabiedrības dalībnieku reģistrā, kā arī strīds par to, vai tiesiski ir iespējams izdarīt komercreģistrā ierakstus ar atpakaļ ejošu datumu. Pieteicējs lūdz atzīt par prettiesisku UR Lēmumu daļā par atteikumu izdarīt ierakstus komercreģistrā par izmaiņām sabiedrības dalībnieku reģistrā, kā arī daļā par to, ka ierakts par valdes locekļa amata atstāšanu nav ierakstīts ar 2009.gada 9.decembri. Vienlaikus pieteicējs lūdz uzlikt par pienākumu UR izdarīt šāda veida un satura ierakstus komercreģistrā. No norādītā secināms, ka pieteicēja prasījums ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments (turpmāk – Senāts) iepriekš norādījis *(2006. gada 2. novembra sprieduma lietā Nr.SKA-415/2006 17. punkts, 2007.gada 4.janvāra sprieduma lietā Nr.SKA-14/2007 17.punkts, 2007.gada 21.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-295/2007 15.punkts)*, ka gadījumā, ja persona vēršas tiesā ar prasījumu par labvēlīga administratīva akta izdošanu, iepriekš izdotais iestādes atteikums nav patstāvīgs pieteikuma priekšmets. Tie abi kopumā veido vienu prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, atteikums šajā gadījumā ir uzskatāms par lietas iepriekšējas ārpustiesas izskatīšanas rezultātu, un tas automātiski zaudē spēku līdz ar labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Līdz ar to izskatāmajā lietā jāvērtē, vai pastāv priekšnoteikumi pieteicēja pieprasītā labvēlīgā administratīvā akta izdošanai.

[8.1] Izvērtējot pieteicēja prasījumu par ierakstu izdarīšanu komercreģistrā saistībā ar izmaiņām sabiedrības dalībnieku reģistrā, tiesa norāda sekojošo.

[8.1] Jautājums par sabiedrības ar ierobežotu atbildību daļu uzskaiti ir regulēts Komerclikuma 187.pantā. Pamata uzstādījums ir tāds, ka daļu uzskaitei sabiedrība ved dalībnieku reģistru (187.panta pirmā daļa). No normas satura secināms, ka dalībnieku reģistra uzturēšana, izmaiņu veikšana ir tieši sabiedrības valdes priekšsēdētāja vai īpaši pilnvarota valdes locekļa pienākums un atbildība. Uz to skaidri norāda arī panta ceturtajā un piektajā daļā ietvertais regulējums - *turpmākie ieraksti sabiedrības dalībnieku reģistrā izdarāmi ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc tam, kad valde saņēmusi informāciju par notikušajām izmaiņām šā panta otrajā daļā minētajās ziņās; Ierakstu sabiedrības dalībnieku reģistrā ar savu parakstu apliecina valdes priekšsēdētājs vai valdes pilnvarots valdes loceklis*. Līdz ar to primārs un būtisks ir tieši pašas valdes uzturētais dalībnieku reģistrs.

[8.2] Komerclikuma 187.panta sestajā daļā noteikts - *par izmaiņām sabiedrības dalībnieku reģistra ierakstos valde iesniedz komercreģistra iestādei precizētu dalībnieku reģistra eksemplāru. Ja daļas tiek atsavinātas, dalībnieku reģistra eksemplāru paraksta arī daļu atsavinātājs un daļu ieguvējs vai arī tam pievieno citus pierādījumus, kas apliecina daļu pāreju*.

Pieteicējs uzskata, ka viņa rakstveida iesniegums, kas adresēts SIA „*/Nosaukums/*", UR un otram sabiedrības dalībniekam, ir Komerclikuma 187.panta sestajā daļā minētais cits pierādījums, kas apliecina daļu pāreju, un kas ir pietiekams, lai komercreģistrā tiktu izdarīts ieraksts par izmaiņas dalībnieku reģistrā.

Tiesa šādu pieteicēja interpretāciju atzīst par kļūdainu. No Komerclikuma 187.panta sestajā daļā iekļautā regulējuma nepārprotami izriet, ka pamats ieraksta izdarīšanai komercreģistrā par izmaiņām dalībnieku reģistrā ir tieši sabiedrības valdes sagatavots, valdes priekšsēdētāja vai īpaši pilnvarota valdes locekļa parakstīts un iesniegts precizētais (izmainītais) dalībnieku reģistra eksemplārs. Savukārt normā ietvertais regulējums par daļu atsavinātāja un daļu ieguvēja parakstīta sabiedrības dalībnieku reģistra eksemplāru vai arī šie citi pierādījumi ir tikai *papildus* iesniedzami dokumenti daļu atsavināšanas gadījumā. Normā lietotais vārdu savienojums „tam pievieno" nepārprotami norāda uz to, ka „tas" ir precizētais (izmainītais) dalībnieku reģistra eksemplārs, kuru parakstījis valdes priekšsēdētājs vai īpaši pilnvarots valdes loceklis.

[8.3] Saskaņā ar likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 8.panta pirmās daļu, izskatot iesniegtos dokumentus, valsts notārs cita starpā pārbauda, vai iesniegtajos dokumentos ietvertie lēmumi, uz kuru pamata izdarāmi reģistrācijas ieraksti Uzņēmumu reģistra žurnālā vai grozījumi Uzņēmumu reģistram iesniegtajos pamatdokumentos, atbilst likuma prasībām. Šī panta otrajā daļā noteikts, ka Uzņēmumu reģistra kompetencē neietilpst komersanta lēmuma pieņemšanas faktisko apstākļu pārbaude.

Likuma 14.panta pirmajā daļā paredzēts, ka, izskatot reģistrācijas pieteikumu, valsts notāram jāpārbauda: piekritība; vai ir iesniegti visi likumos noteiktie dokumenti; iesniegto dokumentu atbilstība likumam; vai iesniegtajos dokumentos ietvertie lēmumi, uz kuru pamata izdarāmi ieraksti komercreģistrā vai grozījumi komercreģistram iesniegtajos pamatdokumentos, atbilst likuma prasībām; vai nav reģistrēts cits tiesisks šķērslis.

14.pantā noteiktais, ka valsts notāram ir jāpārbauda dokumentu atbilstība likumam un dokumentos ietverto lēmumu atbilstība likuma, ir ierobežojams atbilstoši Komerclikuma normām par dokumentu saturu un lēmuma pieņemšanu. Respektīvi, valsts notārs var pārbaudīt tikai dokumentu esamību un formālo atbilstību likuma prasībām. To apstiprina arī likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 14.panta otrā daļa, kurā noteikts, ka Uzņēmuma reģistra kompetencē neietilpst komersanta lēmuma pieņemšanas faktisko apstākļu pārbaude.

Ievērojot valsts notāra veicamās pārbaudes dabu un robežas, Komerclikuma 187.panta sestajā daļā izvirzīto prasību iesniegt valdes priekšsēdētāja vai īpaši pilnvarota valdes locekļa parakstītu precizēto (izmainīto) dalībnieku reģistra eksemplāru, to, ka šāds SIA „*/Nosaukums/*" valdes priekšsēdētāja vai īpaši pilnvarota valdes locekļa parakstīts precizēts dalībnieku reģistra eksemplārs UR nav iesniegts, tiesa nonāk pie secinājuma, ka UR Lēmums šajā daļā ir tiesisks un pamatots un nepastāv priekšnoteikumi tam, lai uzliktu par pienākumu UR izdot pieteicēja pieprasīto labvēlīgo administratīvo aktu.

[9] Vērtējot pieteicēja prasījumu par to, lai UR uzliktu par pienākumu veikt komercreģistrā ierakstu, ka pieteicējs nav SIA „*/Nosaukums/*" valdes loceklis no 2009.gada 9.decembra – tātad veikt ierakstu ar atpakaļ ejošu datumu, tiesa norāda sekojošo.

Komerclikuma 12.panta pirmajā daļā noteikts, ka ieraksti komercreģistrā ir spēkā attiecībā uz trešajām personām ar to izsludināšanas dienu. Savukārt likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" Pirmās nodaļas vispārīgajos noteikumos definēts, ka Uzņēmumu reģistrs darbības mērķis ir veikt šajā likumā noteikto tiesību subjektu reģistrāciju, lai nodibinātu tiesību subjektu juridisko statusu un nodrošinātu normatīvajos aktos noteikto ziņu (par reģistrētajiem tiesību subjektiem un juridiskajiem faktiem) publisku ticamību, kā arī lai nodrošinātu normatīvajos aktos noteikto ziņu pieejamību. Šī paša likuma 15.panta pirmajā daļā noteikts, ka ierakstus komercreģistrā elektroniskā veidā izdara Uzņēmumu reģistra valsts notāri, par ierakstu izdarīšanu pieņemot attiecīgu rakstveida lēmumu, otrajā daļā - lēmums par ieraksta izdarīšanu stājas spēkā pēc tā parakstīšanas ar brīdi, kad Uzņēmumu reģistra valsts notārs elektroniski apliecinājis ieraksta pilnīgumu un pareizību (autorizējis) (...).

No šo normu satura izriet, ka ierakstiem komercreģistrā ir publiskas ticamības nozīme, tie vērsti uz trešo personu interešu aizsardzību, jebkurai personai ir tiesības paļauties uz to, ka ieraksti ir un ka tie ir tiesiski, kamēr vien nav izdarīts cits ieraksts.

Tāpat no minētā izriet sabiedrības interesēm būtisks princips: neviens ieraksts nevar tikt dzēsts, nesaglabājot ziņas par tā esamību attiecīgā laika periodā pirms dzēšanas un kļūdu novēršana iespējama, tikai izdarot jaunus ierakstus, tai skaitā, atjaunojot iepriekšējo (pareizo) stāvokli uz turpmāko laiku. Tas ir vienīgais veids, kā nodrošināt reģistra publisko ticamību un trešo personu tiesisko paļāvību uz reģistra ierakstiem. Ja tiktu pieļauta situācija, ka komercreģistrā ierakstus varētu izdarīt ar atpakaļ ejošu datumu, tad pilnībā tiktu sagrauta šī publiskā ticamība.

Ievērojot norādīto tiesa nonāk pie secinājuma, ka nepastāv tiesiska iespēja uzlikt par pienākumu UR izdarīt komercreģistrā ierakstus ar atpakaļ ejošu datumu. Līdz ar to šāds pieteicēja prasījums noraidāms kā nepamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz APL 246.-251.pantu, 289.-290.pantu un 291.panta pirmo daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

noraidīt *D.S.* pieteikumu par Uzņēmumu reģistra galvenā valsts notāra 2010.gada 17.februāra lēmuma „Par satura ziņā citāda administratīvā akta izdošanu" 2. un 4.punkta atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Uzņēmumu reģistram izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru tiktu reģistrēta pieteicēja atteikšanās no pieteicējam piederošajām SIA „*/Nosaukums/*" kapitāla daļām un tiktu noteikts, ka pieteicējs nav SIA „*/Nosaukums/*" valdes loceklis no 2009.gada 9.decembra.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnesis (paraksts) O.Priedītis

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās rajona tiesas

tiesnesis _____ O.Priedītis

Rīgā, 2011.gada 3.oktobrī.